

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Историја

ЦИЉ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ПРЕДМЕТА:

Циљ учења историје је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, поштовању људских права и културних различитости, друштву и држави у којој живи.

ОПШТА ПРЕДМЕТНА КОМПЕТЕНЦИЈА:

Учењем историје обogaђују се знања о прошлости, развијају аналитичке вештине неопходне за критичко сагледавање савременог света, његових историјских корена и актуелних цивилизацијских токова. Настава и учење историје припрема ученика за одговорно учешће у демократском друштву брзих друштвених, технолошких и економских промена, оспособљава га да кроз удруживање и сарадњу допринесе да се адекватно одговори на савремене изазове на локалном, регионалном, европском и глобалном нивоу. Ученику се кроз наставу историје омогућава развој групних идентитета (национални, државни, регионални, европски), чиме се обogaђује и лични идентитет. Посебан акценат је стављен на разумевање историјских и савремених промена, али и на изградњу демократских вредности које подразумевају поштовање људских права, развијање интеркултуралног дијалога и сарадњу, односа према разноврсној културно-историјској баштини, толерантног односа према другачијим ставовима и погледима на свет. Ученик кроз наставу историје треба да искаже и проактиван однос у разумевању постојећих унутрашњих и регионалних конфликта са историјском димензијом и допринесу њиховом превазилажењу.

Основни ниво

Ученик користи основна историјска знања (правилно употребљава историјске појмове, хронологију, оријентише се у историјском простору, познаје најважнију историјску фактографију) у разумевању појава и процеса из прошлости који су обликовали савремено друштво, као и одређене националне, регионалне, па и европски идентитет. Развијају се вештине неопходне за успостављање критичког односа према различитим историјским и друштвеним појавама. Ученик изграђује свест о сопственој одговорности у савременом друштву, развија ставове неопходне за живот у савременом демократском окружењу и учешћу у различитим друштвеним процесима (поштовање људских права, неговање културе сећања, толеранција и уважавање другачијег културног идентитета и наслеђа, и решавање неспоразума кроз изградњу консензуса).

Средњи ниво

Ученик развија посебна историјска знања и нарочито аналитичке вештине компарације различитих извора информација, процењујући њихову релевантност, објективност и комплексност. Веома важну димензију наставе историје представља разумевање функционисања савременог света, његових историјских корена и оних појава које својим дугим трајањем обликују садашњицу.

Напредни ниво

Ученик разуме, анализира и критички просуђује комплексније историјске, као и савремене догађаје, појаве и процесе са историјском димензијом, уз употребу различитих историјских извора. Ученик је у стању да уочи последице стереотипа и пропаганде насавремено друштво, људска права и политичко окружење, да аргументовано води дебату уз међусобно уважавање, неговање толеранције и унапређивање интеркултуралног дијалога, као и да писмено и графички приказује резултате свог истраживања уз коришћење одговарајућих компјутерских програма.

СПЕЦИФИЧНЕ ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ:**Специфична предметна компетенција: Разумевање историје и критички однос према прошлости и садашњости****Основни ниво**

Именује најважније историјске догађаје, појаве, процесе и личности, ученик ствара основ за боље разумевање прошлости сопственог народа, државе, региона, Европе и човечанства. Познаје и користи хронологију неопходну за сналажење у свакодневним животним ситуацијама. Оријентише се у историјском и савременом простору. Разуме историјске феномене који су утицали на стварање цивилизација, друштва, држава и нација. Препознаје друштвене, економске, културолошке промене које су обликовале савремени свет. Има критички однос према тумачењу и реконструкцији прошлости и тумачењу савремених догађаја примењујући мултиперспективни приступ. Квалитетно бира разноврсне информације из различитих извора, критички их анализира, пореди и синтетиче да би свеобухватније сагледали прошлост и садашњост.

Средњи ниво

Анализира специфичности одређених историјских појмова и користи их у одговарајућем контексту. Разуме различите државне, политичке и друштвене промене у историји, чиме се боље оријентише кроз историјско време, историјски и савремени геополитички простор. Процењује релевантност и квалитет различитих извора информација преко којих се формира слика о појединим историјским или савременим феноменима. Повезује поједине процесе, појаве и догађаје из националне, регионалне и опште историје. Развија и надграђује своје различите идентитете.

Напредни ниво

Анализира и критички просуђује поједине историјске догађаје, појаве и процесе из националне, регионалне и опште историје, као и историјске и савремене изворе информација. Унапређује функционалне вештине употребом различитих рачунарских програма неопходних за презентовање резултата елементарних историјских истраживања заснованих на коришћењу одабраних извора историографске литературе. Продубљују разумевање прошлости анализирањем савремених, пре свега друштвених и културолошких појава и процеса у историјском контексту.

Специфична предметна компетенција: Разумевање историје и савремених идентитета као основа за активно учествовање у друштву**Основни ниво**

Уочава различите културолошке, друштвене, политичке, религијске погледе на прошлост чиме гради и употпуњује сопствени идентитет. Развија вредносни систем демократског друштва утемељен на хуманистичким постулатима, поштовању другачијег становишта. Примењује основне елементе интеркултуралног дијалога ослањајући се на прошлост, идентитет и културу свог, али и других народа у Србији, региону, Европи и свету. Негује толерантан вид комуникације, поштовање људских права, разноврсних културних традиција. Препознаје узроке и последице историјских и савремених конфликта и развија ставове који воде њиховом превазилажењу. Уочава разноврсне последице преломних друштвених, политичких, економских и догађаја из културе и света науке, појава и процеса из прошлости, чиме се омогућава боље сагледавање савременог контекста у коме живе и стварање предуслова креативан однос према непосредном друштвеном окружењу.

Средњи ниво

Анализира предрасуде, стереотипе, различите видове пропаганде и њихове последице у историјским и савременим изворима информација. Вреднује објективност извора информација и гради одговоран однос према осетљивим појавама из прошлости и садашњости. Дефинише историјске појаве дугог трајања; уочава сличности и разлике у односу на савремени контекст, што доприноси разумевању историјску основу савремених појава. Препознаје регионалне везе на пољу заједничке политичке, друштвене, економске и културне прошлости. Гради толерантан однос према припадницима других нација или вероисповести у регионалном и унутардржавном контексту, неопходан у превенцији потенцијалних конфликта. Развија и надграђује своје различите идентитете и разуме различитост идентитета других људи.

Напредни ниво

Унапређује толерантни однос у комуникацији вођењем аргументоване дебате о важним темама из историје и савременог живота засноване на међусобном уважавању ставова, различитих националних, идејних, конфесионалних или културолошких позиција, чиме се гради конструктиван однос за квалитетан живот у мултикултуралном друштву.

<p style="text-align: center;">ИСХОДИ</p> <p style="text-align: center;">Ученик ће бити у стању да:</p>	<p style="text-align: center;">Ред. Бр. теме</p>	<p style="text-align: center;">ТЕМА</p>	<p style="text-align: center;">Бр. часова</p>	<p style="text-align: center;">МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ</p>	<p style="text-align: center;">СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА</p>
<p>- анализира историјске догађаје и појаве на основу доступних писаних, визуелних, аудио-визуелних и усмених извора и статистички-табеларно обрађених података;</p> <p>- критички процењује сазнајну вредност и веродостојност усмених сведочанстава, као и писаних, визуелних, аудио-визуелних и електронских историјских извора;</p> <p>- анализира, на основу одабраних историјских извора и литературе, различита тумачења истог историјског догађаја или појаве</p> <p>- осмисли, спроведе и презентује резултате самосталног истраживања заснованог на одабраним историјским изворима и литератури, користећи ИКТ;</p>	<p style="text-align: center;">1.</p>	<p style="text-align: center;">ОСНОВИ ИСТОРИЈСКОГ ИСТРАЖИВАЊА</p> <p>Хронологија и простор – основне одлике периода од завршетка Првог светског рата до наших дана.</p> <p>Историјски извори, њихова специфичност и сазнајна вредност (материјални, писани, аудио, визуелни, усмена сведочанства, дигитални).</p> <p>Разумевање етичке димензије историје (историјска емпатија, култура сећања, историјска одговорност, етичко просуђивање осетљивих историјских феномена и догађаја), слика „другог</p>	<p style="text-align: center;">4</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Комуникација - Рад са подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Сарадња - Одговорно учешће у демократском друштву 	<p>Основни ниво: 2.ИС.1.2.1. 2.ИС.1.2.2. 2.ИС.1.2.3.</p> <p>Средњи ниво: 2.ИС.2.2.1. 2.ИС.2.2.2.</p> <p>Напредни ниво: 2.ИС.3.2.1. 2.ИС.3.2.2.</p>
<p>- анализира историјске догађаје и појаве на основу доступних писаних, визуелних, аудио-визуелних и усмених извора и статистички-табеларно обрађених података;</p> <p>- критички процењује сазнајну вредност и веродостојност усмених сведочанстава, као и писаних, визуелних, аудио-визуелних и електронских историјских извора;</p> <p>- анализира, на основу одабраних историјских извора и литературе, различита тумачења истог историјског догађаја или појаве</p> <p>- идентификује узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса из опште и националне историје;</p> <p>- анализира утицај међународних односа на положај држава и народа у прошлости и</p>	<p style="text-align: center;">2.</p>	<p style="text-align: center;">МЕЂУНАРОДНИ ОДНОСИ, САВЕЗИ И КРИЗЕ</p> <p>Последице Великог рата Револуције у Русији и Европи Настанак југословенске државе Други светски рат Ратни злочини Геноцид, Холокауст, геноцид над Ромима, геноцид над Србима у НДХ (Аушвиц, Јасеновац, Сајмиште, гета...) Хладни рат, Блоковске поделе Деколонизација Мировне и међународне конференције Међународне организације (Друштво народа, ОУН) Југословенска држава у међународним односима</p>	<p style="text-align: center;">24</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Комуникација - Рад са подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Сарадња 	<p>Основни ниво 2.ИС.1.1.2. 2.ИС.1.1.3. 2.ИС.1.1.4. 2.ИС.1.2.1. 2.ИС.1.2.2. 2.ИС.1.2.3. 2.ИС.1.2.4. 2.ИС.1.2.5. 2.ИС.1.3.1. 2.ИС.1.3.7.</p> <p>Средњи ниво 2.ИС.2.1.2. 2.ИС.2.1.3. 2.ИС.2.2.1. 2.ИС.2.2.2. 2.ИС.2.3.1.</p>

<p>препознаје га у савременим историјским процесима;</p> <ul style="list-style-type: none"> - објасни значење појмова геноцид и Холокауст; - препозна последице различитих врста еманципације и дискриминације у друштву током периода савремене историје; - препозна пропаганду, стереотипе и идеолошку позицију у историјском извору и формулише став који се супротставља манипулацији; - изрази ставове, засноване на историјским аргументима, уважавајући туђе мишљење; - критички се односи према информацијама из медија користећи се историјским знањима и вештинама; - објасни разлику између методолошки утемељених и ненаучних интерпретација прошлости, које су узрок појаве историјског ревизионизма; - препознаје основне карактеристике различитих идеологија у периоду савремене историје; - сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту и заузме аргументован став према њима и њиховој улози - анализира промене историјског простора поређењем политичке карте савременог света са историјским картама других епоха; - идентификује основне карактеристике и предуслове настанка тоталитарних идеологија и наводи њихове последице у историјском и савременом контексту; - изведе закључке о узроцима, току и последицама ратова условљених распадом СФРЈ користећи изворе различитог порекла и сазнајне вредности; - идентификује узроке, елементе и последице историјских сукоба и ратова и дискутује о могућим начинима превенције конфликта; 		<p>Грађански ратови, кризе и међународне интервенције</p> <p>Распад југословенске државе и међунационални сукоби (интернационализација сукоба, настанак нових држава, НАТО бомбардовање Републике Српске и Савезне Републике Југославије, питање статуса Косова и Метохије)</p> <p>Међународни тероризам</p> <p>Савремени конфликти и кризе</p>		<p>- Одговорно учешће у демократском друштву</p>	<p>2.ИС.1.3.2. Напредни ниво 2.ИС.3.1.1. 2.ИС.3.1.2. 2.ИС.3.2.1. 2.ИС.3.2.2. 2.ИС.3.2.3. 2.ИС.3.2.4.</p>
--	--	---	--	--	--

<p>- излаже ставове, засноване на методолошки утемељеним аргументима, о осетљивим историјским питањима и појавама; - осмисли, спроведе и презентује резултате самосталног истраживања заснованог на одабраним историјским изворима и литератури, користећи ИКТ;</p>					
<p>- анализира историјске догађаје и појаве на основу доступних писаних, визуелних, аудио-визуелних и усмених извора и статистички-табеларно обрађених података; - критички процењује сазнајну вредност и веродостојност усмених сведочанстава, као и писаних, визуелних, аудио-визуелних и електронских историјских извора; - анализира, на основу одабраних историјских извора и литературе, различита тумачења истог историјског догађаја или појаве - наведе специфичности друштвених, економских и државних уређења у периоду савремене историје; - пореди одлике српске државности 19. и 20. века и српске државе у 21. веку; - образложи утицај историјских догађаја, појава и процеса на креирање и јачање националног и културног идентитета у периоду савремене историје; - анализира промене историјског простора поређењем политичке карте савременог света са историјским картама других епоха; - осмисли, спроведе и презентује резултате самосталног истраживања заснованог на одабраним историјским изворима и литератури, користећи ИКТ;</p>	<p>3.</p>	<p>ДРЖАВА И ИНСТИТУЦИЈЕ Стварање националних држава и нестанак империја Типови државних уређења Монархија Република Револуције Структура, унутрашње уређење и институције Скупштина и парламентаризам Законодавство, државна управа и војска Односи државе и цркве, секуларизација Демократија и тоталитаризам Развој српске и југословенске државности и уставности Краљевина СХС/Југославија ФНРЈ/СФРЈ СРЈ, Државна заједница Србија и Црна Гора Република Србија Република Српска</p>	<p>18</p>	<p>- Компетенција за целоживотно учење - Комуникација - Рад са подацима и информацијама - Дигитална компетенција - Решавање проблема - Сарадња - Одговорно учешће у демократском друштву</p>	<p>Основни ниво 2.ИС.1.1.1. 2.ИС.1.1.2. 2.ИС.1.1.3. 2.ИС.1.1.4. 2.ИС.1.2.1. 2.ИС.1.2.2. 2.ИС.1.2.3. 2.ИС.1.2.4. 2.ИС.1.2.5. 2.ИС.1.3.2. 2.ИС.1.3.7. Средњи ниво 2.ИС.2.1.2. 2.ИС.2.1.3. 2.ИС.2.2.1. 2.ИС.2.2.2. Напредни ниво 2.ИС.3.1.1. 2.ИС.3.1.2. 2.ИС.3.2.1. 2.ИС.3.2.2. 2.ИС.3.2.3. 2.ИС.3.2.4. 2.ИС.3.3.1.</p>
<p>- анализира историјске догађаје и појаве на основу доступних писаних, визуелних, аудио-визуелних и усмених извора и статистички-табеларно обрађених података; - критички процењује сазнајну вредност и веродостојност усмених сведочанстава,</p>	<p>4.</p>	<p>ДРУШТВЕНИ И ПРИВРЕДНИ ФЕНОМЕНИ И ОДНОСИ Идеје и идеологије – либерализам, национализам, расизам, антисемитизам, социјализам, комунизам, фашизам, нацизам,</p>	<p>12</p>	<p>- Компетенција за целоживотно учење - Комуникација - Рад са подацима и информацијама</p>	<p>Основни ниво 2.ИС.1.1.1. 2.ИС.1.1.2. 2.ИС.1.1.3. 2.ИС.1.1.4. 2.ИС.1.2.1. 2.ИС.1.2.2.</p>

<p>као и писаних, визуелних, аудио-визуелних и електронских историјских извора; - анализира, на основу одабраних историјских извора и литературе, различита тумачења истог историјског догађаја или појаве - анализира повезаност појава из политичке, друштвене, привредне и културне историје на конкретним примерима; - сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту и заузме аргументован став према њима и њиховој улози - илуструје примерима утицај научно-технолошког развоја на промене у друштву, економији и природном окружењу; - наведе специфичности друштвених, економских и државних уређења у периоду савремене историје; - идентификује демографске, социјалне и културолошке промене као последице процеса глобализације; - користи сазнања из других научних области, ради потпунијег сагледавања историјских појава и процеса; - наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група у историјском периоду савременог доба; - осмисли, спроведе и презентује резултате самосталног истраживања заснованог на одабраним историјским изворима и литератури, користећи ИКТ;</p>		<p>популизам, неолиберализам Типови друштвених уређења и односа Друштвени слојеви и групе – грађанство, сељаштво, радништво Либерални капитализам Социјализам – друштвени и економски систем Економске кризе Људска и мањинска права Покрети еманципације Глобализација Транзиција Трећа и Четврта индустријска револуција (дигитална револуција) Специфичности српског и југословенског друштва и економије</p>		<p>- Дигитална компетенција - Решавање проблема - Сарадња - Одговорно учешће у демократском друштву - Одговоран однос према околини</p>	<p>2.ИС.1.2.3. 2.ИС.1.2.4. 2.ИС.1.2.5. 2.ИС.1.3.1. 2.ИС.1.3.2. Средњи ниво 2.ИС.2.1.1. 2.ИС.2.1.3. 2.ИС.2.2.1. 2.ИС.2.2.2. 2.ИС.2.3.1. Напредни ниво 2.ИС.3.1.2. 2.ИС.3.2.2. 2.ИС.3.2.3. 2.ИС.3.3.1.</p>
<p>- анализира историјске догађаје и појаве на основу доступних писаних, визуелних, аудио-визуелних и усмених извора и статистички-табеларно обрађених података; - критички процењује сазнајну вредност и веродостојност усмених сведочанстава, као и писаних, визуелних, аудио-визуелних и електронских историјских извора; - анализира, на основу одабраних историјских извора и литературе, различита тумачења истог историјског догађаја или појаве</p>	<p>5.</p>	<p>КУЛТУРА И СВАКОДНЕВНИ ЖИВОТ Религије и атеизам Наука, техника и технологија Образовање Књижевност и уметност Медији Популарна култура Породични и родни односи Демографске промене</p>	<p>4</p>	<p>- Компетенција за целоживотно учење - Комуникација - Сарадња - Решавање проблема - Дигитална компетенција</p>	<p>Основни ниво 2.ИС.1.1.1. 2.ИС.1.1.2. 2.ИС.1.2.1. 2.ИС.1.2.3. 2.ИС.1.2.4. 2.ИС.1.2.5. 2.ИС.1.3.3. 2.ИС.1.3.4. 2.ИС.1.3.5.</p>

<ul style="list-style-type: none"> - наведе примере утицаја популарне културе и уметничких достигнућа на обликовање савременог друштва; наведе примере како су идеје о родној, верској и етничкој равноправности утицале на савремене политичке прилике и развој друштва - образложи смисао неговања сећања на догађаје и личности из прошлости; - истражи меморијалне споменике у локалној средини и у сарадњи са локалном заједницом учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања; - осмисли, спроведе и презентује резултате самосталног истраживања заснованог на одабраним историјским изворима и литератури, користећи ИКТ; 		<p>Социјална заштита Брига о здрављу и животној средини</p>		<ul style="list-style-type: none"> - Рад са подацима и информацијама - Одговорно учешће у демократском друштву - Одговоран однос према здрављу - Одговоран однос према околини - Естетичка компетенција - Предузимљивост и оријентација ка предузетништву 	<p>Средњи ниво 2.ИС.2.1.3. 2.ИС.2.2.1. 2.ИС.2.2.2. 2.ИС.2.3.1. Напредни ниво 2.ИС.3.1.2. 2.ИС.3.2.3. 2.ИС.3.2.4. 2.ИС.3.3.1.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - анализира историјске догађаје и појаве на основу доступних писаних, визуелних, аудио-визуелних и усмених извора и статистички-табеларно обрађених података; - критички процењује сазнајну вредност и веродостојност усмених сведочанстава, као и писаних, визуелних, аудио-визуелних и електронских историјских извора; - анализира, на основу одабраних историјских извора и литературе, различита тумачења истог историјског догађаја или појаве - препозна, на примерима из савремене историје, важност поштовања људских права; - наведе примере како су идеје о родној, верској и етничкој равноправности утицале на савремене политичке прилике и развој друштва; - пореди права појединаца и друштвених група у истој епохи на различитом простору, као и током различитих епоха на истом простору; - идентификује историјске предуслове развоја индивидуалних и колективних 	<p>6.</p>	<p>ПОЈАВЕ ДУГОГ ТРАЈАЊА – ПРАВА ПОЈЕДИНЦА И ГРУПА НЕКАД И САД</p> <p>Права појединца и друштвених група у различитим цивилизацијама и историјским епохама</p> <p>Развој и статус индивидуалних и колективних права од 19. века до данас (мањинске групе, угрожавање, дискриминација, међународни механизми заштите права, декларације и конвенције, ОУН и Савет Европе)</p>	<p>4</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за целоживотно учење - Комуникација - Сарадња - Решавање проблема - Дигитална компетенција - Рад са подацима и информацијама - Одговорно учешће у демократском друштву - Предузимљивост и оријентација ка предузетништву 	<p>Основни ниво: 2.ИС.1.2.1. 2.ИС.1.2.2. 2.ИС.1.2.3. 2.ИС.1.2.4. 2.ИС.1.2.5. 2.ИС.1.3.1. 2.ИС.1.3.5. 2.ИС.1.3.6. 2.ИС.1.3.7. Средњи ниво: 2.ИС.2.2.2. 2.ИС.2.3.1. Напредни ниво: 2.ИС.3.1.2. 2.ИС.3.2.1. 2.ИС.3.2.3. 2.ИС.3.2.4. 2.ИС.3.3.1.</p>

<p>права и наводи примере њиховог кршења у прошлости и данас; - наведе механизме заштите људских права (институције, декларације, организације) - осмисли, спроведе и презентује резултате самосталног истраживања заснованог на одабраним историјским изворима и литератури, користећи ИКТ;</p>					
--	--	--	--	--	--